
UW WATERSCHAP

Aan Commissie Water 29 januari 2019

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

Telefoon (055) 527 29 11

E-Mail info@vallei-veluwe.nl

Website www.vallei-veluwe.nl

INGEKOMEN STUK

Datum	21 januari 2019	Portefeuillehouder	B.J. van Vreeswijk
Documentnr.	1354390/1354391	Programma	Waterketen
Projectnummer		Afdeling	Planvorming
		Bijlage(n)	
Onderwerp	Stand van zaken slibeindverwerking en slibstrategie		

1. Introductie

In de begroting 2019 is een risicoparagraaf opgenomen vanwege een risico dat onze slibeindverwerking door diverse omstandigheden significant duurder kan gaan worden. Deze memo schetst de actuele omstandigheden en de reden van de risicoparagraaf.

2. Stand van zaken slibeindverwerking

Bij het zuiveringsproces komt slib vrij. Dit slib is momenteel een afvalstroom die door externe partijen wordt verwerkt. Binnen onze begroting is de slibeindverwerking een van de grootste posten (in totaal, inclusief transport en BTW, circa 5 miljoen Euro). Zuiveringsslib wordt momenteel in Nederland altijd verbrand. In andere Europese landen wordt slib ook nog wel in de landbouw toegepast, maar dit is een afnemende toepassing.

2.1. Nederland

In Nederland wordt jaarlijks circa 1.400.000 ton slibkoek geproduceerd. In de eindverwerking zijn momenteel 3 partijen dominant. 2 daarvan (SNB en HVC) zijn echte eindverwerkers, de andere (GMB) (en nog een paar kleinere zoals Swiss Combi en Indaver) zijn meer slib bewerkers, zij drogen en zetten dan bij onderaannemers af (waar de daadwerkelijke eindverwerking plaatsvindt).

Circa 70% van de Nederlandse slib productie wordt verbrand in Nederland. Voor de overige 30% maken wij gebruik van vooral Duitse verbrandingscapaciteit, eigenlijk altijd in Duitse kolen centrales.

2.2. Duitsland

De Duitse slibeindverwerkingsmarkt is dus van groot belang voor Nederland. Wij zijn immers voor 30% van ons slib afhankelijk van de Duitse markt.

In Duitsland is de slibeindverwerking per deelstaat verschillend georganiseerd, maar grofweg werd in Duitsland 60% van het slib verbrand en ging 40% de landbouw in.

In de zomer van 2018 heeft de Europese stikstofrichtlijn er voor gezorgd dat in Duitsland per direct in veel deelstaten de eindverwerkingsroute naar de landbouw verboden werd. Dit was onvoorzien en heeft snel tot een overspannen markt geleid. In Duitsland wordt nu voor de slibeindverwerking bedragen geboden die tot het 4-voudige zijn van datgene wij nu betalen. Daarnaast wordt in Duitsland het Duitse slib op grote schaal gestort.

2.3. Waterschap Vallei en Veluwe

Sinds november 2017 hebben wij een nieuw slibeindverwerkingscontract met GMB, dit contract heeft een looptijd van 5 jaar en zal dus in 2022 eindigen. In dat contract is GMB de hoofd aannemer, de feitelijke eindverwerking vindt plaats in 2 Duitse kolencentrales waar het slib mee-verbrand wordt en zo warmte opwekt voor elektriciteitsvoorziening en stadsverwarming. Deze centrales liggen wel relatief ver Duitsland in, we rijden momenteel tot aan Kassel met het slib.

In principe hebben wij nu dus geen probleem en is er een contract waar wij rechten en zekerheden aan kunnen ontleden.

3. Recente ontwikkelingen en reacties

3.1. Duitsland

In Duitsland is door de geschetste ontwikkelingen een grote investeringsgolf ontstaan om slib mono verbranders te bouwen. Dit heeft een aantal redenen, een daarvan is dat er vanaf 2028 een verplichting is in Duitsland om minimaal 80% fosfaat terug te winnen uit het afvalwater. Dat is technisch alleen mogelijk door geconcentreerde as te hebben uit een mono verbrander. Daarnaast gaan veel van de Duitse kolencentrales de komende jaren gesloten worden en zal er dus steeds minder verbrandingscapaciteit zijn daar. Uitgaande van de bekende bouwplannen in Duitsland is de verwachting dat er een krapte op de eindverwerkingsmarkt is tot na 2030.

3.2. Nederland

In Nederland hebben de ontwikkelingen er toe geleid dat er ook initiatieven zijn ontstaan om mono verbranders te bouwen. Concreet zijn er, zover bekend, bij 3 partijen plannen om te bouwen. In Delfzijl, in Enschede en in Duiven zijn plannen. Deze zijn vooral gedreven door de hoge prijzen in Duitsland en richten zich ook sterk op de Duitse markt, maar gaan natuurlijk ook invloed hebben op de Nederlandse slibeindverwerkingsmarkt. Bij de Nederlandse slibeindverwerkers is alleen HVC momenteel plannen aan het ontwikkelen om een kleine oude gascentrale om te bouwen tot mono slibverbrander. Voor zo ver bekend zijn er geen plannen bij SNB. GMB is wel nieuwe composthallen aan het bouwen, en zij onderzoeken nieuwe afzetmarkten. Daarbij kijken zij naar Frankrijk en Groot Brittannië voor afzet in de landbouw (in die landen is die route toegestaan en gewenst).

3.3. Waterschap Vallei en Veluwe

Alhoewel ons contract met GMB nog tot eind 2022 loopt merken wij dat de Duitse onderaannemer juridische stappen zet en onderzoekt of het contract vroegtijdig te ontbinden is. GMB heeft het waterschap geïnformeerd over het feit dat de Duitse slibverbrander voor veel hogere tarieven slib uit de Duitse markt kan aantrekken. Zij geven aan dat het Nederlandse contract met GMB, en dus Waterschap Vallei en Veluwe,

niet meer interessant is. De Duitse onderaannemer onderzoekt nu de mogelijkheden om de slibverwerkingsovereenkomst te ontbinden. Indien de eindverwerking in Duitsland (deels) zou komen te vervallen dan kan dat tot gevolg hebben dat een deel van ons zuiveringsslib tegen meerkosten verwerkt moet worden. Om deze reden is dit in de risicoparaagraaf van de begroting als een financieel risico opgenomen.

4. Slibstrategie en lange termijn perspectief

In 2018 zijn wij reeds gestart met een nieuwe slibstrategie met als doel om aan het einde van ons contract een duurzame eindverwerkingsroute te kunnen starten.

Door de actualiteit is die studie nu ineens zeer urgent gebleken.

In grote lijnen is de strategie nu dat wij maximaal willen gaan inzetten op het drogen van zuiveringsslib. Daarbij willen wij laagwaardige warmte gaan gebruiken, en een hoogwaardige bio-brandstof¹ gaan produceren. Dit gedroogde slib kan dan lokaal worden ingezet als warmtebron voor warmtenetten. Hierover hebben wij reeds verkennende gesprekken in Ede, Apeldoorn en Amersfoort.

Door zelf lokaal te drogen en verbranden worden we markt onafhankelijk én leveren wij een bijdrage aan de regionale energie strategieën. In het voorjaar 2019 werken wij deze strategie uit op haalbaarheid.

¹ Gedroogd zuiveringsslib heeft een calorische waarde gelijk aan die van houtsnippers en zou dus in een biomassa centrale als warmtebron kunnen dienen.